

Naul nga mian ji M̃eri Isrel Nir (Ibrus) Batu nale nga mivsivseni lut nga parmeteni naul ngel puto suri

Sete rramrongwose si oli naul ngel: Pol, rreknga Apolos, rrek nir m̃inij nen san. Ko oli van ji m̃eri Isrel sopor nga marivi kalesia. Ko owra Iesu ean mare re anglo nir (1:5-14), ean mare re propet nir, ko ean mare kele re Moses ko Josua (2:1—4:14). Iesu evi batu jinibb ne sulsulen nga mumomsawos m̃irres p̃etp̃eti, suri ni ejkie nololien. Ni emarong bbong pimij erpe sulsulen san nga mian ji Atua, ko setemun rrammerreni sulsulen m̃inij kele san nga rraplai tevi Atua (9:23—10:18). Ko Atua ololi ni emaur luwi re mijen, ko etasi vajin sel nga jinibb jijle arongwos paran ji Atua (4:14—5:10; 7:1—8:13).

Ko naul ngel os̃pe nosurien kele, owra kerr rraposuri ko wor Iesu. Nosurien ololi kerr rramrongwose erres nga rraplai ji Atua nanu nir nga lelingenok sete rramleslesir. Os̃pe nosurien se jinibb se Atua nga tuwi nir (11:1-40), ko owra kerr kele nosurien se kerr p̃iterter ko wor (12:1-3).

Iesu ean mare wor easi propet nir

¹ Tuwi jer vini, Atua ok-rij tevi b̃irterawarrend se kerr nir renge sel lele nir rrrurngi propet nir. ² Ko renge ma nabong nga mivi bongsi iel ngatan erpe rramlik vajin rengen lelingenok, erij mawos vajin rrrurngi Natun mawos. Natun ngok ko, womu jer daron nga iel ngatan m̃itipatun e, ko Atua emajing nanu jijle renge ni nevren; ko owrai nabong sapon nanu jijle para-ivi sen e. ³ Natun ngok,

moron se Atua omor rengen, ko non omor erpe Atua, ko eviseni erres Atua. Ni kobbong orrul totkoni nanu jijle, ko ololi kele arto erres rengen derteren ne rijrijen sen. Ko emarong lweni kele nga mivini m̄irrawe tweni nololien se kerr jijle. Daron nga mivinvini jijle majingen sen ngok iel ngatan ko olwi van re melrin e, ko elik vajin tevi Tata sen rengen nevrenerres, nga mivi Numal nga mian mare rengen melrin.

Iesu ean mare kele wor easi anglo nir

⁴ Iesu ean mare kele wor easi anglo nir, ko nisen nga miwajie ean mare wor easi nise anglo nir. ⁵ Rramrongwose iok, suri Atua sete owrai nabong san tevi anglo sen san owra ‘Nik kuvi natuk. Lelingen nuvini bevi tata som woswos’; ko Atua sete os̄pe kele anglo sen san nga muwra, ‘Inu bevi Tata sen ko ni pivi natuk.’ ⁶ Ko daron nga ma Atua muwra pukoni natun norman nga mivi m̄erwomu vini iel ngatan, ko owra ‘Anglo p̄etp̄eti se Atua parsusi wor nisen ko van mare.’ ⁷ Ko rengen nos̄pen tweni anglo nir Atua owra ‘Nuloli anglo suk nir arirpe ling nga muwuw karkar, ko nuloli nir nga marmajing suk arirpe nabb nga muroror.’

⁸ Ko daron nga ma nale on mus̄pe suri natu Atua, ejilwer suri erpe nga ni osorsan bbong tevi Atua, owra ‘O Atua, nik kuvi Numal, ko kupivi Numal ko pa pijpari tuwi ngok vini. Ko komok-loli erres p̄elak ko pa rengen murrun nga kummetmete jinibb jile nir ren. ⁹ Kumrreni sev nga m̄irres ko musorsan, ko kungasi sev nga m̄isij. Iok ko evi batun nga Atua nga mivi Atua som mutobbtobbue nik ko ololi kurnge erres nga mususi nistem van mare temijpal easi jinibb nga marlik rrale nik.’

¹⁰ Ko vesan kele Atua owra ‘Numal, tuwi jer pa, nik kobbong kuloli iel ngatan muto, ko rengen nevrenerkobong kulngi melrin mare. ¹¹ Nanu ngok nir paran ko

parjiki, ko nik ma kuplik tetajer. Nanu ngok nir pian ko partera daron sapon pirpe sunsun nga mian ko ñitra, ¹² pirpe boriti nga ñitra san nga marlungi tweni mijkie, erpe nijor nga martera nir nga marlai twenir. Ko nik ma kusorsan kumerr tetajer, ko mauren som sete orongwose pusuw nabong san.'

¹³ Ko nale se Atua san oto kele nga ni setewor owrai rragrrage tevi anglo sen, ko owrai ma tevi Natun mawos, owra 'Kuplik ko pa kuptiriv reнге devjek rres pijpari nga ñelngi devje nuval som nir parirpe boriti nga kupververasi ngatan.'

¹⁴ Ko niko anglo nir arirpese? Arivi bbong neñin nga marmajing se Atua, ko arivi nga parwilwil se kerr, ngok kerr nga Atua ñila mauren tevi kerr.

2

Nosñen nga ñirres se Iesu ean mare wor easi nale nesesreien se Moses

¹ Renge iok ko, kerr rraprterter ko wor nga rraprrul totkoni nale weretunen nga rramrunge pa musuw, puloli sete rrapror jabble sel se kerr. ² Rramlesi pa reнге nale se Moses nga miplari ji anglo nir tuwi pa tevi metka se kerr nir, nga arivi weretunen; ko nir nga martor otvi nale ngok ko sete marosuri, artor sweri pa norongen nga ñisij osuw. ³ Iow, ko rrapasi pirpese reнге norongen nga ñisij ngok poro sete rrapvijuri sel nga mimerr nga Atua mimrreni piwilwil se kerr ren lelingenok? Iesu, Numal se kerr, owomu jer nga muwrai tweni sel ngok nga Atua piwilwil se kerr ren. Ko nir nga marunge ni arviseni tevi kerr nga sel ngok evi weretunen jerjer, ⁴ ko Atua vajin okorti tevi nir nga puwrai lilane nga sel ngok evi pa weretunen jerjer. Ok-loli nanu nga marinijnij nawone nir ko nanu nir nga jinibb marok-taole nir; ko ok-tututweni derteren nir nga

marpelari ji Neñin On aran ji jinibb, osorsan erpe nga ni mimrreni.

Iesu owomu renge liken nga pia-vini vitu

⁵ Atua sete osusture anglo nir nga parivi numal renge liken nga mimerr nga pia-vini, ngok liken nga rramok-jiljilwere ngel. ⁶ Suri nale san nga muto renge Naul On owra ‘O Atua, suri sev kumrrormi milep suri jinibb, nga mivi nanu nga welili jer kobbong? ⁷ Kuloli ni ean ngatan renge anglo nir beblen kobbong, ko lelingenok kulai nais nga mian mare ko kususture, ⁸ ko kuloli emetmete nanu jijle.’ Nale nga muwra, ‘emetmete nanu jijle’, eviseni nga sete nanu san pijpon, ko nanu jijle vajin. Ko setewor rramlesi nga jinibb san emetmete nanu jijle nir. ⁹ Ko rramrongwos ma rraplesi Iesu nga mivini iel ngatan mivi jinibb, ni ko evi vajin Numal ne nanu jijle nir. Ko renge nalol nga ñirres se Atua, ololi Iesu ean ngatan renge anglo nir beblen kobbong, puloli ni pimij nga piwilwil se jinibb nir. Iesu ornge esij renge niben eanan ejpari mimij; ko renge iok ko, Atua osusture lweni, ko elai nais nga mian mare tevi.

¹⁰ Atua ngok nga muloli nanu jijle nga marivi sen, emrreni ñilai jinibb pilep parini parkorti tevi renge mauren nga ñirres ñelak sen renge melrin. Ko osorsan erres tevi murrin sen nga muloli Iesu murnge ñisij renge niben, nga pivi jinibb mawos nga puloli ni purongwose piwilwil se jinibb vajin. Ko Iesu owomu re nir nga Atua mimrreni piwilwil se nir. ¹¹ Atua ololi aron ko arwokwok erres renge nololien ser. Ko ni tevi nir nga muloli marwokwok, tata ser sansan kobbong. Ngok ko ololi Iesu sete emanun nga puwrai nga nir arivi tasin ko jojin nir. ¹² Iesu owra ‘Atua, bowrai tweni murrin som renge no tasik ko jodik nir. Ñelai nubo ko bosrövi nik renge no jinibb som nir.’ ¹³ Ko owrai kele ‘Ñelngi nosurien suk ñiterter renge Atua’; ko owrai

kele 'Inu le ngel tevi natuk nir nga Atua ñilai pa tevik musuw.'

¹⁴ Ko kerr jikle nga rramivi natu Atua, kerr jikle rramivi jinibb, rramivi drra ko niben. Ko ewretun Iesu evini erpe tuwa kerr, ko emaur renge drra ko niben erpe kerr. Ko emarong kele niben nga pimij suri kerr. Ololi erpok suri renge mijen sen orongwose putor pini derteren ne mijen nga Demij murrul totoni. ¹⁵ Elai tweni derteren se Demij nga mulokloksi kerr nga tetajer muloli rramok-metutue mijen.

¹⁶ Ko oto limjer nga Iesu sete ewilwil se anglo nir, suri Naul On owrai, 'Ewilwil se nir nga marpelari renge metka se Epram.' ¹⁷ Ko norrorrmien se Atua erpok, elesi erpe Iesu pivini pivi niaken kobbong tevi kerr renge nanu jikle nir. Ko kerr rraptur piterter ko wor renge nosurien se kerr renge majingen nga Iesu ololi tevi Atua suri nololien se kerr, nga puloli no kerr pïrres tevi Atua. Erpe ni evi batu jinibb sulsulen se kerr nga mokrorrmi kerr. ¹⁸ Otur tere daron nga marteter milep renge nanu elep nga marpelari renge mauren sen nga murnge ñisij suri, mianan ko easi; ko lelingenok orongwose piwilwil se kele kerr daron nga nanu nga marteter marini marrowrowe kerr.

3

Iesu ean mare wor easi Moses

¹ Tasik ko jojik nir, Atua everus pa kami osuw nga kapon ko kapivi jinibb sen. Ngok, kaprorrmi ko wor Iesu nga Atua mukoni ko ñilngi mivi batu jinibb sulsulen tevi kerr jikle nga rramosuri. ² Iesu ololi osorsan erres renge no Atua nga mususture ni renge majingen ngok, erpe tuwi Moses mok-loli musorsan renge majingen sen nga mimetmete jinibb se Atua nir. ³ Ko jinibb nga ñimajing naim ean mare wor easi naim ngok; ko erpok kele osorsan

nga Atua pususture Iesu pian mare kele wor ðiasi Moses. ⁴ Ewretun naim jijle, jinibb sisamis emajinge; ko Atua ma emajinge nanu jijle nir. ⁵ Moses osuri ko ololi osorsan nga mimetmete jinibb se Atua nir. Ni evi jinibb ne majingen se Atua nga mok-werwer womu renge nanu nir nga jinibb ñinij se Atua para-werai vitue. ⁶ Ko Kristo ma ololi osorsan renge majingen se Atua erpe evi pa natu Atua mawos. Ko kerr rramrongwose rrapivi jinibb sen, poro rraplingi norrorrmien se kerr puto ðiterter renge nanu nir nga rramrongwose erres nga Atua pia-lai tevi kerr.

Ñeri Isrel ne tuwi artor jabble sel

⁷ Renge iok ko pirpe ko wor nga Neñin On muwrai renge Naul On muwra ‘Poro kaprunge nale se Atua lelingen ⁸ setemun batu kami ðiterter nga kaptere ni pirpe nga nir marok-loli tuwi. Sete kaploli murrun ngok nga marrowrowe ni renge lolo merwer.’ ⁹ Re daron nen kele, Atua owra ‘Renge lolo merwer ngok, ðirterawarung se kami nir arok-lesi murrun suk nga marres tetajer ejpari sia ngavöl ivij (40), ko arloli lesi wor nga parrowrowe inu tetajer. ¹⁰ Renge iok ko ololi inu nulolarsi temijpal nir suri; ko nuwra, nir arlengleng nawon, ko sete artor sweri murrun suk rragrag. ¹¹ Inu nulolar ko nuwirr nale nga ñiterter san, nuwra ‘Nir ngok sete paran renge dan ser nga moro ðelai teir parmosi ren.’

¹² Tasik ko jojik nir, kapmetmet nga sete kami san norrorrmien sen puwun saut re nanu nga marsij nir, ko sete tuosuri Atua nga mimaur nga sete orongwos pimij nabong sapon, ko tutur imare, ko tivel lingi. ¹³ Kapwilwil sisamis se kami nabong jijle. Renge nabong jijle, kerr rramwera “Lelingen”, ko niko, nale nen renge Naul On nga muspe suri ‘lelingen’ eplari ji kerr. Ko niko, nabong jijle, kaploli norrorrmien se kami puto ðiterter, nga puloli

nololien sete orongwose ðikrekrasi kami san, ko pirvei tweni kami san. Ko batu kami kele sete ðiterter. ¹⁴ Suri poro rraprrul totkoni nosurien se kerr nga rramtipatun ren ðiterter pianan pijpari bongsi mauren se kerr, ngok kerr jijle rrapok-korti tevi Kristo vajin nga rrapror sweri nale rijrijen se Atua.

¹⁵ Nale on owra ‘poro kaprunge nale se Atua lelingen, setemun kaploli batu kami ðiterter pirpe nga ðirter-awarrens nir se kami marloli tuwi nga martur imare ko martere ni.’ ¹⁶ Ko siko nir nga marunge nale se Atua ko martur mera ko martere kele ni? Ko nir ngok ko nga Moses ðitkai tweni nir Ijip. ¹⁷ Ko siko nir nga Atua mulolarsi temijpal nir mijpari sia ngavöl ivij (40)? Ko nir ngok kobbong nga marloli ðisij ko marmij rengen lat karkar rengen lolo merwer. ¹⁸ Ko siko nir nga Atua muloli nale terter ngok tweni nir, nga muwra ‘Nir ngok sete paran rengen dan ser nga moro ðelai tevir parmosi ren?’ Ngok nir nga bbong martur mera ko marok-tere ni. ¹⁹ Ko rramlesi wose nga nir ngok sete aran rengen dan ser suri sete arosuri Atua.

4

Jinibb se Atua parmosi

¹ Ko Atua elai nale rijrijen san pa tevi kerr osuw nga kerr rrapror sweri mosien nga ni ðilai. Ko rrapmetmet nga kerr san sete tivter. ² Suri rramrunge pa nospen nga ðirres osuw erpe nir ngok nga tuwi marunge. Arunge, ko arunge nawone kobbong, suri daron nga marunge ko sete arosuri. ³ Ko kerr nga ma rramosuri, rraplesi ko wor mosien nga Atua pia-lai tevi kerr. Ngok mosien nga Atua muwrai pa nga muwra ‘Nulolar ko nuwirr nale nga ðiterter san nuwra, nir ngok sete paran rengen dan

ser nga moro ãelai tevir pamosi ren.’ Atua erij erpok, ko tuwi pa daron nga ãimajing iel ngatan ko evinvini jijle wor majingen sen, ko omosi vajin. ⁴ Suri nale san oto renge Nale On nga muwra ‘Atua elngi iel ngatan ko nanu jijle nir renge nabong ouwon, ko renge nabong ebutun ko omosi rengen.’ ⁵ Ko nale kele san osþe suri mosien ngok kele, owra ‘Nir ngok sete mara-lesi mosien se Atua.’ ⁶ Nir nga marunge womu nosþen nga ãirres ngok sete arlesi mosien ngok, suri sete arosuri Atua. Ko oto limjer nga nir ãinij ma partor sweri mosien ngok. ⁷ Renge iok ko Atua elngi nabong ãinij kele san nga marveruse “Lelingen”. Mian ko sia elep arasasi, ko Atua owrai rurrngi re jingo Devet nale nen nga rramlesi pa nga muwra ‘Poro kaprunge nale se Atua lelingen, setemun batu kami þiterter.’

⁸ Ko daron nga Josua ãitkai ãeri Isrel nir nga paran parlesi mosien ngok renge dan ser mawos, ko setemun arlesi. Poro weretunen wor parlesi jile pa, ko Atua sete orongwose þilngi daron ãinij kele tevi jinibb sen nir nga parlesi. ⁹ Ko niko, sel oto wor nga jinibb se Atua partor sweri mosien erpe nga Atua mumosi renge nabong ebutun. ¹⁰ Suri nir nga paran parlesi mosien ji Atua pamosi renge majingen ser osorsan erpe Atua mumosi renge majingen sen womu. ¹¹ Renge iok ko, kerr rrapþelak ko wor nga rraplesi mosien ngok ji Atua. Sete erres poro kerr san pivijuri butterter se nir nga tuwi nir, tuloli ni tutor jabble mosien ngok.

Nale se Atua eterter elep

¹² Nale se Atua emaur ko emajing eterter elep, ko oso easi nesip ne balpalen nga muso renge devjen korti nuru. Orongwose pijpari nolo jinibb, pirpe nesip ne balpalen nga mian mijpari nuwi nga muto renge ji jinibb. Nale

se Atua orongwose puwra suri norrorrmien ko nalol nga muto renge nolo jinibb. ¹³ Sete nanu san iel ngatan orongwose piteptepi renge no Atua. Nanu jijle arto limjer rres renge non. Ko renge no Atua kobbong kerr jijle rrapa-werai tweni murrun ne mauren se kerr.

Iesu evi batu jinibb sulsulen se kerr

¹⁴ Kerr rraprrul totkoni ko wor ðiterter nosurien se kerr. Suri rramtor sweri pa batu jinibb sulsulen nga ñirres ðelak san, nga mivi Iesu ngok nga mivi Atua natun nga mian pa jin ko ñilik loloim renge melrin. ¹⁵ Jinibb sulsulen ngok sete erpe jinibb sulsulen ñinij nir, nga daron nga derteren se kerr mijkie ko sete marong pote kerr. Ko nanu jijle nga marok-rrowrrowe jinibb arrowrrowe ni kele. Ni orongwos rrerrarre pa osuw. Ko nanu sansan kobbong, ni nololien sen ejkie. ¹⁶ Ko ngok, daron nga nanu nga marterter marok-ini ji kerr, sete rrama-metutu, rrapini ko wor re no Atua nga mok-rrorrmie kerr ko nga mok-wilwil se kerr renge nalol nga ñirres sen, ko ni vajin piwilwil se kerr re daron mawos nga ñiterter.

5

¹ Tuwi, Atua oklai tweni renge jinibb nir san nga ni ñilngi nga puloli majingen renge ni non renge nise jinibb nir. Jinibb sulsulen ngok oksuli nanu nga marres nir tevi Atua. Erevji nanu rrum nir nga puloli sel nga ðilai tweni nololien se jinibb nir. ² Orongwos purnge ðisij renge nir nga marvitan, suri daron sopen ni kele derteren sen ejkie ko okvitan renge nololien. ³ Ko niko ni pirevji nanu rrum, sete erpe nga ðilai tweni nololien se jinibb ñinij kobbong nir, ko evi nga ðilai tweni kele nololien se ni kele. ⁴ Ko sete evi marongen se jinibb san nga ni pivini pivi jinibb sulsulen. Atua everuse jinibb nga ni pivini pivi jinibb sulsulen, osorsan erpe nga miveruse Eron tuwi.

⁵ Ko erpok sete evi norrormien se Kristo nga piwaji nais nga mian mare ngok, 'batu jinibb sulsulen'. Ejki. Atua ko osusture Kristo ko owrai tevi owra 'Nik kuvi natuk, lelingen nuvi tata som weretunen.' ⁶ Ko owrai kele renge naul kele san renge Naul On, owra 'Nik kuvi jinibb sulsulen erpe jinibb sulsulen nga tuwi ngok Melkisetek. Ko kuptori majingen se jinibb sulsulen ngok pianan pijpari tuwi ngok vini.'

⁷ Renge mauren sen iel ngatan, Iesu ongoni eterter tevi dengen sen nga suwen meten mujumjum tevi Atua, nga Atua piwilwil sen, sete mia-mij. Ko suri norrormien sen ean ngatan, ololi Atua ornge drrelan. ⁸ Ewretun Kristo evi Atua natun, ko ornge ma esij re niben, ko niko elesi wose nga puosuri wor nale se Atua. ⁹ Ko norongen nga m̄isij sen ololi ni osorsan erres jijle, ko orongwos vajin p̄ila mauren ne tuwi ngok vini tevi nir nga marosuri. ¹⁰ Ko Atua elai nais ngok nga piwajie, nga evi batu jinibb ne sulsulen nga muosuri jinibb sulsulen nga tuwi ngok Melkisetek.

Nale nga puwni nir

¹¹ Renge murrun ngok nale elep oto nga nabw-erai tevi kami; ko eterter nga nabwera i lilane nir jijle tevi kami, suri norrormien se kami lolola p̄elak nga kaprunge wose. ¹² Tuwi le pa nga kamok-runge nale nga Atua muwrai, ko evter vajin kapvisviseni; ko sete kamrongwose, ko evter ma jinibb sapor kele wor parini parvisviseni kami renge batu nale ngok. Erpe kami kam-luwi kele nga sete kamrongwose kapurroi nanen terter, ko kamsus malum. ¹³ Ko nir nga marok-sus malum arirpe bipi nga welili, nga setewor m̄ilesi wose sev nga m̄irres ko sev nga m̄isij. ¹⁴ Ko nanen nga m̄iterter evi se nir nga marini pa marivi jinibb nga marlelep nga marok-p̄elak pa tuwi vini, ko arviter vajin nga parini parwera tweni murrun ngabe erres ko murrun ngabe esij.

6

¹ Ko niko, erres rraplinglingi norrorrmien nga womu rengo nosurien se Kristo, ko rraptajer tevi norrorrmien nga mītra. Rramrieni pa kerr osuw rengo majingen nga mīsij ne mijen, ko rramlai nosurien ji Atua osuw; ko sete evi nga rrapok-luwi kele tetajer van re norrorrmien nga womu. Erpe rramloli lilane pa milnge naim, ko evi vajin daron nga rraploli naim putur e ko. ² Arviseni pa kerr osuw re sel ne marbaptaes ko nga marlingi nevrer re jinibb, ko rramosuri pa nga rrapmaur luwi kele rengo mijen, ko rramrongwose nga norongen nga mīsij san oto metmet nga jinibb nga marsij nir parlesi nga sete orongwose pusuw nabong sapon. Nanu ngok nir rraman pa renger osuw, ko sete erres rraplöni lululwenir kele; ko rraptajer malum ma tevi Numal se kerr. ³ Ko ngok evi majingen nga rraploli, nga rraptajer ko pa, poro nga Atua pimarong pipok.

⁴ Erres nga rraptajer ko pa tevi ni tetajer. Ko piprese rengo nir nga marvitan ko marluwi kele van re nololien? Nir ngok, womu arok-ivel erres rengo moron, ko arok-urroi pa nanen ne orsel re melrin osuw, ko Neñin On evan pa renger; ko daron nga marini marsij kele mirpok, ko setemun orongwose parieni lwenir parluwi vini rengo mauren kele. ⁵ Suri nale on se Atua ewilwil pa se nir, ko arlai pa derteren nen beblen ne batun vanu nga pia-vini. ⁶ Ko daron nga martur telur mirpok ko marloli batur mirpok, orongwose parini luwi kele? Ejki rres! Pīsij wor pilep rengo nir, suri erpe arok-wuse lweni kele Natu Atua mare kele rengo nai pelaot rengo nevrer, ko erpe arok-lingi ni mare nga parsowri lokloksi kobbong.

⁷ Kaprrorrmī ta dan nga mimni suwe naus nga mīrres tetajer, ko mok-lai wenen milep tevi nir nga marmajing rengen. Atua erij erres suri. ⁸ Ko dan nga mösmös nga

ĩisij mimaaur ren, erpe nga Atua ãilngi rijrijen ne mijen kobbong tevi, ko pusli renge nabb.

⁹ Ewretun lenglengen selek nir, nale nga marirpok arterter temijpal.

Ko re devjen se kami, sete nurrormi kami kamirpok, ejki. Nulngi nolok eterter renge kami nga wenen nga marres ne mauren nga mimerr pok-maur ãirres malum wor renge kami. ¹⁰ Nuosuri Atua nga ni sete mia-malie majingen nga ãirres se kami, ko ni purrormi ãiterter murrun ne merrenien nga kamlai tevi ni daron nga kamwilwil se kalesia ãinij nir. Kami kammajing erres erpok tuwi ko pa, evini erpe nga kamok-majing rengen malum, ko Atua eir elep suri. Ko ni kele puloli pusorsan ko ãirres tevi kami jijle. ¹¹ Ko erpok kele, numrreni bowrai ãiterter tevi kami nga sete kapluwi kele, ko kapterter ko wor nga kaptajer malum pianan pijpari bongsin, nga puloli kaplai nanu jijle nga Atua ãilngir marto metmet renge no kerr. ¹² Sete nibe kami pimijmij, ko kapmajing ãiterter pirpe birterawarng se kerr nga martori totkoni majingen ãiterter. Norrormien ser ãiterter ko mipriv eanan ejpari marlai nanu ãetãeti nga Atua ãilai renge nale rijrijen tevir.

Nale rijrijen weretunen se Atua

¹³ Daron nga Atua ãilai rijrijen sen tevi ãirtera Epram nga musãe suri metka nga para-rremali rengen, san ejki kele nga Atua orongwose pujuji nga puloli rijrijen ngok ãiterter. Suri Atua ean mare renge nanu jijle, ko niko ojuji ni lweni kobbong daron nga ãilai nale rijrijen sen, ko owra ¹⁴ ‘Inu Atua ãerij ãirres lenglengen suri nik. Bololi metka som nir pilep temijpal iel ngatan.’ ¹⁵ Epram elesi nga Atua ololi rijrijen sen ngok eterter erres ãelak, ko niko, daron nga mutor sweri daron nga ãiterter milep,

ko sete elngi kurtweni rijrijen se Atua; ko orrul totkoni eterter, mian ko elai vajin sev nga Atua ñirijrije tevi. ¹⁶ Renge murrun nga parloli rijrijen p̄iterter, arok-juji jinibb nga marlelep. Ko sete arongwose parij latlate kele ren, suri nais ngok oto pae, ko ololi nale eterter. ¹⁷ Ko erpese renge Atua? Ni kele emrreni puloli nale sen p̄iterter p̄irres nga rraposuri ko sete rraprong tweni. Kerr rramirpe bipi nir nga rraplai nanu pilep ji Atua. Ko Atua owra rraprormi p̄irres nga norrormien sen tevi kerr sete mia-suw nabong sapon. Ko niko ojuji ni lweni nga puloli rijrijen sen tevi kerr puto p̄irres tetajer. ¹⁸ Ko nanu nga eru ngok, rijrijen sen, tevi murrun nga mujuji ni lweni, nuru korti ormajing lat sansan, orviseni nga Atua sete ekrekris, ko sete p̄irieni nale sen nabong san. Niko rraprur p̄iterter renge nale sen. Rramivi jinibb nga rramwolu lingi lat nga ñisij nga rramlik rengen tuwi, ko rramok-pejpej kele lat nga ñirres san. Ko rijrijen se Atua ok-wilwil se kerr nga muloli norrormien se kerr epriv, nga kerr rrapan rrapror sweri lat nga ñirres p̄elak ngok nga Atua ñilngi muto metmet renge no kerr. ¹⁹ Nosurien se kerr nga ñiterter ngok nga muwra Iesu p̄ilai mauren tevi kerr evi norrormien nga mirpe angka nga murrul totkoni ñiterter drrav nga ñisal murrong. Purrul totkoni mauren se kerr nga sete nanu san purongwose p̄ilai tweni kerr kele. Angka ngok erpe oto pa osuw renge lat nga muon milep ji Atua, nga kalik nga milep murrul ore pa renge melrin. ²⁰ Ko Iesu owowomu pa kerr van lat nen osuw, nga puloli majingen sen erpe mivi jinibb sulsulen se kerr nga puloli lilane kerr tevi Atua. Ni erpe batu jinibb sulsulen nga muosuri b̄irtera ngok Melkisetek, ko ni putori majingen ngok pianan pijpari tuwi ngok vini.

7

Batu jinibb sulsulen ngok Melkisetek

¹ Naul ne Jenesis ospe suri Melkisetek. Owra ni elik re daron se birtera Epram nga tuwi pa. Birtera Melkisetek ngok evi numal re ngaim nga Salem, ko jinibb sulsulen se Atua ne drromsen mare. Daron san birtera Epram evan ololi balpalen san tevi devje nuval sen nir, nga mirevji numal nir ivij. Ko daron nga mulwi vajin ko eskai Melkisetek, ko Melkisetek erij erres suri ni. ² Ko renye joron nir nga Epram mlair renye nuval, elai songovlon tevi Melkisetek. Ko nais ngok Melkisetek owra puwra 'Numal ne murrun nga musorsan'. Ko ni evi kele numal ne Salem.^A Ko Salem owra puwra Demat, ko niko ni evi kele 'Numal ne demat'. ³ Ko nale san ejki nga muspe suri Melkisetek tata sen rreknga tasu sen rreknga apu sen nir, ejki rres. Ko sete nale san ospe lat nga miak e rreknga mimij e. Ni erpe natu Atua nga mutori majingen sen ne jinibb sulsulen mirres nga sete orongwose pusuw nabong sapon.

Melkisetek ean mare wor easi batu jinibb sulsulen se meri Isrel

⁴ Kaprormi ta Melkisetek ngok, nga mivi nais nga mian mare lenglengen. Epram nga mivi birtera se kerr, daron nga mlai joron nir renye nuval, ko emrenni wor pilai songovlon tevi Melkisetek. ⁵ Ko nga marok-lai songovlon mirpok evi murrun nga meri Isrel marok-loli renye sia jijle. Nale nesereien se Moses owra 'songovlon pok-an ko wor ji metka se Livae nga marivi jinibb sulsulen.' Ko meri Isrel jijle nir arivi sansan kobbong, erpe arivi metka se Epram. ⁶ Ko Melkisetek sete evi metka

^A 7:2 Nais ngok Salem evi nise Jerusalem, tuwi jer.

se Livae, ko Epram elai ma joron nir nga m̄lair re nuval songovlön tevi, ko Melkisetek erij erres suri. Ko Epram ngok ko, Atua m̄ila pa rijrijen tevi. Ko ngok evini ēmerer kele tevi kerr nga Melkisetek ean mare wor easi Epram, ⁷ suri oto limjer nga jinibb nga mian mare kobbong orongwose p̄irij p̄irres suri jinibb nga mian ngatan sopen.

⁸ Jinibb arok-lai joror songovlön tevi jinibb sulsulen nir. Ko jinibb sulsulen nir jijle paran ko parmij kobbong. Ko Melkisetek ma sete emij, erpe nga Naul On muwrai. ⁹ Ko lelingenok metka se Livae nir arok-lai songovlön ngok nir ji m̄eri Isrel nir. Ko tuwi daron nga Epram m̄ilai songovlön ngok van ji Melkisetek, ko erpe Livae kele elai tevi. ¹⁰ Nuwrai erpok, suri Livae evi metka se Epram ko san, nga mivitu. Ko niko, daron nga Epram mutori Melkisetek, ko erpe Livae kele otori Melkisetek.

Batu jinibb sulsulen re metka se Livae ko jinibb sulsulen nga mutori murrun se Melkisetek

¹¹ Atua osusture metka ne jinibb sulsulen nir, mian ko elai vajin nale nesesreien sen tevi m̄eri Isrel nir. Ko poro majingen se jinibb sulsulen ngok nir erres pa, ko jinibb sulsulen m̄inij san pivini kele suri sev? Ko suri nir sete arviter, ko niko san pivini kele ko wor. Ko ni sete pirpe Eron, nga mivi m̄erwomu nga mutori majingen ne jinibb sulsulen re metka se Livae, ko pirpe ma Melkisetek. ¹² Ko poro parlai tweni batu jinibb sulsulen nga womu ngok, ko nale nesesrien kele rrek parieni ko. ¹³ Ko pipok ko wor, suri iok os̄pe Numal se kerr nga miplari rege metka m̄inij. Setewor nir san rege metka nga Iesu miplari ren otur re nawot nga puloli majingen ne sulsulen se Atua. ¹⁴ Jinibb nir arongwos pae osuw nga ni eplari rege metka se Juta. Ko Moses sete os̄pe rragrage sopen suri metka

se Juta, daron nga mokjilwer suri majingen se batu jinibb sulsulen nir.

Batu jinibb sulsulen ñinij san nga murrul totkoni murrun se Melkisetek

¹⁵ Ko eplari limjer nga batu jinibb sulsulen ñinij ngok evi jinibb sulsulen nga murrul totkoni murrun se Melkisetek. ¹⁶ Otori majingen ne jinibb sulsulen, sete suri nga nale nesesreien muwra ni metka sen ko wor putori majingen ngok, ejki. Otori suri derteren ne mauren sen nga bongsin mijkie. ¹⁷ Suri Naul On owra ‘Nik kuvi batu jinibb sulsulen erpe jinibb sulsulen ngok Melkisetek ne tuwi. Ko kuptori majingen ne jinibb sulsulen ngok tetajer pijpari tuwi ngok vini.’ ¹⁸ Nale ngok elai tweni sel nga ñitra nga derteren nen ejkie ko sete orngwose puloli rrapmomsawos ñirres. ¹⁹ Ko nale nesesreien se Moses sete orngwose puloli nanu san pusorsan ñirres. Ngok norrorrmien nga mimerr san eimare nga ñila milnge sel nga ñitra ngok. Sel nga mimerr ngok ko vajin rraposuri ñiterter, suri evi sel ne mauren weretunen nga ñitkai kerr rrapan mori ji Atua.

²⁰ Ko Atua ololi kele nale rijrijen sen san tuwi nga puloli sel nga mimerr nen pivini mare. Ko sete ololi nale rijrijen san daron nga jinibb sulsulen re metka se Livae nir marini marlai majingen ser. ²¹ Ko Iesu evini evi jinibb sulsulen suri nale nga Atua muloli ñiterter pa nga Naul On muwra: ‘Atua ololi nale sen eterter pa, ko sete mia-rieni kele norrorrmien sen. Ni owra ‘Nik kuptori majingen se jinibb sulsulen tetajer pijpari tuwi ngok vini.’ ²² Ko Iesu orrul totkoni majingen sen erres, ko etasi sel nga mimerr se Atua tevi kerr, nga ñirres wor asi nga womu.

²³ Ko nanu kele san ni le: jinibb ne sulsulen ne tuwi, nir elep ko wor, suri marmajing mianan ko san emij, ko

san kele ðilai wani milngen. ²⁴ Ko Iesu ma emaur ko sete mia-mij nabong sopon. Sete mia-lai majingen sen ne batu jinibb sulsulen tevi jinibb ðinij kele san. ²⁵ Ko niko etipatun lelingenok ko pijpari tuwi ngok vini, ni orongwos ðila mauren tevi jinibb nga markorti tevi nga parini ji Atua. Ni pimaure ko pulot tetajer tevi Atua suri nir.

²⁶ Ramwerai erres wor elep tevi Atua nga mukoni jinibb sulsulen nga ðirres ðelak mirpel vini ji kerr nga pimmetete kerr. Ni on elep. Sete nanu san esij jin, ko nololien ejki jin. Sete erpe rragrag kerr jinibb ne nololien nir. Nisen ean mare temijpal easi nanu jijle ne iel ngatan. ²⁷ Ni sete erpe batu jinibb sulsulen nga nabong jijle marokrevji nanu rrum nga ðilai tweni nololien ser puwomu, ko vitunen pia-lai tweni kele se jinibb nir. Iesu evinvini ore murrin ngok ko pa osuw daron nga mimarong ni mimij nga ðitlasi tweni nololien se jinibb nir ne iel ngatan totoklai. ²⁸ Nale nesereien se Moses osusture jinibb nga derteren ser mijkie, ko marok-loli nololien, nga parivi jinibb sulsulen. Ko rijrijen se Atua, nga mivini vajin vitunen, osusture natun Iesu Kristo nga musorsan ðirres tetajer pijpari tuwi ngok vini.

8

Sel nga mimerr: Majingen se jinibb sulsulen nen erres wor asi

¹ Ngel evi batu rijen suk, nga batu jinibb sulsulen se kerr otoa, ko elik pa renga melrin tevi Atua renga nevren rres tevi derteren sen nga milep. Ko nisen ko Iesu. ² Sete ololi majingen sen renga naim on nga jinibb ðimajinge, ko ololi majingen sen renga Naim On mawos nga Atua kobbong ðimajinge renga melrin.

³ Ko majingen se jinibb sulsulen ne iel ngatan tetajer evi nga parlai merrenien ko parevji nanu rrum nga parloli sulsulen van ji Atua. Ko batu jinibb sulsulen se kerr, Iesu, ni kele ãilngi wor nanu ko san nga ãilai tevi Atua. ⁴ Ko poro Iesu ãilik malum iel ngatan, ko sete mia-tori nais ngok jinibb sulsulen, suri jinibb sulsulen nir arlik pa nga parlai merrenien tevi Atua, osorsan erpe nale nesestreien se Moses muwrai. ⁵ Majingen nga jinibb sulsulen nir arok-loli, erpe arloli rrongrrongvi kobbong nanu nga muto renge melrin; ko nga renge melrin ma evi weretunen jerjer. Ko ewretun, suri daron nga Atua muwrai tevi Moses tuwi pa nga pususture Naim On nga mivi devji ngok, ko owra ‘Kupmetmet ãirres nga kupmajing nanu ngok nir pusorsan tevi nanu nga meviseni pa tevim renge botwen iak.’ ⁶ Ngok rramlesi vajin majingen se jinibb sulsulen nga Iesu ãimajinge erres wor elep easie nga jinibb sulsulen nir iel ngatan marloli. Ko renge murrun ngok kele, sel se Atua nga Iesu ãilai ãirmali ji jinibb nir erres kele wor easi sel ne tuwi. Suri nale rijrijen nga marres nir kele wor arto nga puloli putur.

⁷ Poro sel nga womu ãirres malum, ko sete sel nga vitu mia-to kele.

Sel nga mimerr: Atua erijrij pae tuwi nga ãilai

⁸ Atua elesi nga ãeri Isrel nir sete arvijuri sel nga womu erres, evi batun nga muloli rijrijen nga ãilngi nga mimerr kele san. Owrai tweni renge nale san nga ãilai tevi propet Jeremaea nga puwrai tweni. Renge nale nen, Atua rijen sen owrai erpel, owra ‘Kapmurrong ãirres. Numrreni bowrai tevi kami nga daron san pia-vini ni ko nga inu ãelngi kele sel nga mimerr san tevi kami jinibb suk nir, kami nga renge metka ne Isrel nir ko metka se Juta. ⁹ Ngel

sete mia-irpe rijrijen nga ñelai tevi apu se kami nir nga tuwi. Renge daron nen erpe nuvel jilijle nir ko ñetkai tweni nir Ijip. Ko suri nir sete artori rijrijen nga ñelai tevir, ko iok ko ololi setemun nurrormi nir.’¹⁰ Ko Numal owra ‘Rijrijen nga bea-lingi tevi ñeri Isrel nir renge daron nga pia-vini, ni le vajin ngel. Ñelngi lilane nale nesesreien suk renge norrormien ser, ko boli tweni renge nolor. Ko inu bevi Atua ser, ko nir parivi jinibb suk.’¹¹ Ko setemun evi nga paran parvisviseni seler, parwera ‘O sel le ma ngel’, rreknga, ‘O Atua erpel, erpok, rreknga erpak wor.’ Ejki. Setemun mara-loli mirpok, suri nir jijle para-rongwose vajin inu renge mauren ser sisamis, p̄itipatun renge bipiwarreng nir pian pijpari jinibb nga ñitra.’¹² Ko rijrijen suk evi nga, poro nololien sev oto ji nir, ko inu ñetlasi tweni, puloli bemalie. Ngok evi sel suk nga mimerr tevi jinibb suk nir.’¹³ Ko renge nale sen ngok, Atua os̄pe suri sel nga mimerr ngok nga puloli rraplesi wose sel nga womu pa erpe etra pa osuw. Ko norrormien oto renge sev nga Atua muwrai etra pa osuw; suri evan pa ngatan, ko sete mia-periv ko pia-jijki p̄etp̄eti vajin.

9

Sel nga mimerr: Lat on nen erres wor asi

¹ Ko rramrongwose erres rijrijen nga ñitra ngok, ko sel nen nga parsur̄ovi Atua ren otoe. Ko lat on nen kele san otoe nga muto bbong iel ngatan. ² Jinibb ne tuwi arsusture devji san nga mivi Naim On nga markel otvi ñierue. Loloim nga womunen arwerai lat nga muon. Renge loloim nen, laet san oto, tep san, ko niv sapon nga marok-lingi tetajer renge no Atua. ³ Ko arruloni ore loloim nen tevi kalik nga milep san nga ñirres p̄elak. Ko loloim tuwen nen evi lat nga muon nga muon lenglengen. ⁴ Ko renge loloim nen,

nawot nga mivi gol oto ren, nga marjingteni nanu nir nga mapur marres nga parsulir tevi Atua. Ko bokis ngok kele ne rijrijen se Atua nga mivi gol ngok nga biles san nga mivi gol marjingteni lolon, nga nanen ngok mana muto rengen. Ko nai san nga mivi nejipjip se Eron nga tuwi Atua muloli mimra luwi kele raon mutoe, ko nevöt nivev kele eru nga nale neseseien esngavöl se Atua maruli renge nuru. ⁵ Mare renge bokis ngok kele evi lat nga Atua mok-lai tweni nololien se jinibb e nir rengen. Ko mare rengen kele, nanu eru kele nga marveruse nisen jerubim nga ñirinrin lenglengen nga piviseni nga Atua elik iok, ko naben kele orsalsal ore lat nen. Ko daron ejki nga rrasupe nunci petpeti murrmurrun wowarrens ne nanu nen nir.

Sel nga mimerr: Sulsulen nen erres asi

⁶ Ko nanu jijle muto mirpok vajin, ko jinibb sulsulen nir arok-an vajin renge loloim nga womunen nabong jijle nga parloli vajin majingen se jinibb sulsulen nir. ⁷ Ko batu jinibb sulsulen kobbong orongwose pian renge loloim nga erwen nen nga muon lenglengen, ko pian pivesan kobbong renge sia san. Daron nga mian, ko elai drra nanu rrum nir erpe evi sulsulen van ji Atua. Drra ngok evi nga pilai tweni ni nololien sen, ko pilai tweni kele nololien nga ñeri Isrel jijle nir marloli ko sete marongwose nga evi nololien. ⁸ Iok, Neñin On eviseni vajin nanu san eñerer erres tevi kerr. Daron nga devji ngok mutur malum, ko metali setewor etpir nga kerr jijle rrapan loloim renge lat nga muon lenglengen ngok. ⁹ Ngok erpe nale rrongrongvi nga piviseni kerr daron nga rramlik ren lelingenok. Nale rrongrongvi ngok owrai erpok, nga merrenien nga jinibb sulsulen marok-lai tevi Atua, ko nanu rrum nga marok-revji nga pilai tweni nololien se jinibb nir, sete evter. Nanu ngok nir sete arongwose

parloli norrormien se jinibb puwokwok ðirres renge no Atua. ¹⁰ Iok arsupuþe bbong murrun ne jinibb ðiaan ko miminmin ko ðilalos. Ko nanu ngok nir arivi nanu nawon nga marto kobbong mijpari daron nga Atua ðirieni nanu jijle nir arini armerr luwi kele.

Kristo elai mauren sen nga ðilai tweni nololien se jinibb

¹¹ Ko Kristo ermmali pa osuw nga mirpe batu jinibb sulsulen ne nanu nga marres ngok nga marpelari pa. Ko devji nga ni ðimajing ren erres ko osorsan easi nga womu. Devji ngok, sete jinibb ne iel ngatan emajinge, ko sete evi nanu ne iel ngatan san. ¹² Daron nga Kristo mian loloim nga womu renge devji ngok, ko etajer van renge loloim nga muon lenglengen. Ko sete ololi erpe jinibb sulsulen ðinij nir marloli. Sete elai drra nanu rrum san nga ðitlasi tweni nololien se jinibb nir, ejki. Elai ni drran mawos kobbong. Ko ololi evesan rres kobbong, nga pivinvini ore sel nga ðitra ngok ko ðilai tweni nololien se kerr, ko puloli rrapiel sisarow vajin pian pijpari tuwi ngok vini. ¹³ Drra nanani, drra buluk ko natu buluk nga marsuli mivi niavin, majingen ner otoa. Jinibb sulsulen arongwose parlai drra ngok sapon ko niavin ngok ko parwirrwirrlenir renge jinibb nga marrokitkit renge no Atua, ko nanu ngok orongwose puloli parwokwok luwi kele. ¹⁴ Ko drra Iesu orongwose puloli majingen nga ðiterter kele wor easi majingen ne nanu ngok nir. Renge majingen se Neðin On nga mimaaur tuwi ngok vini, Kristo elai mauren sen tevi Atua erpe sulsulen san nga musorsan ðirres ðetþeti. Ko drran ngok orongwose puloli norrormien se kerr puwokwok re nanu ne mijen nga rramloli, nga rraploli vajin majingen se Atua nga mimaaur tuwi ngok vini.

Tetajer drra puwlu ko wor nga piviseni nga rijrijen otur

¹⁵ Ko suri majingen nga ñirres mirpok, niko Iesu mususture kele rijrijen nga mimerr se Atua. Emij nga puwli tweni jinibb nir renge nololien ser nga martor otvi nale nesesreien se Atua nga womu. Kristo ololi nir nga Atua miveruse nir arivel sisarow pa nga artor sweri nanu nga sete mia-suw nabong sapon, nga Atua ñirirrij pae musuw nga ñilai tevir nabong san. ¹⁶ Poro jinibb san puloli marongen san puwra ‘Daron nga bemij ko nanu ngok parivi se morok, nanu ngok parivi se morok’, eñerer erres tevi jinibb nir nga poro ñnernen pia-mij, puloli marongen nen putur vajin. ¹⁷ Suri poro jinibb san ololi marongen nga mirpok san ko emaur malum, ko setewor mara-vijuri nale nen. Para-vijuri ko ma renge daron nga poro pia-mij. ¹⁸ Ko erpok kele renge marongen rreknga sel nga womu nga Atua muloli. Nanu san pimij ko wor, drran puwlu, ko niko sel nen putur vajin. ¹⁹ Erpok ko, Moses owra tweni jikle nale nir re nale nesesreien tevi jinibb nir. Daron nga muwrai tweni jikle musuw, ko otor pini vajin sulsulen nga puloli nale renge nale nesesreien ngok pimaur ko putur. Arevji pini natu buluk tevi nanani, ko elai drran sapon ko ejvi nuwi sapon van ren. Ko elai rao nai san nga marveruse isop tevi silvi sipsip nga musongsong, ko orrurrngoni van re drra nga, ko erringrringe renge naul ngok nga maruli nale nesesreien se Atua nir rengen ko renge kele jinibb nir, ko owra ²⁰ ‘Ngel evi drra nga puloli sel se Atua putur. Atua owra kami kaposuri ko wor.’ ²¹ Ko renge murrun ngok kele kobbong Moses ewirrwirrleni kele drra ngok sapon lat lele nir renge devji ko renge nanu sopor nga martor renge lat nga marok-surövi Atua rengen. ²² Sel ne majingen ne nale nesesreien arirpok ko, nga otomori nanu jikle nga marmajinge rengen, arok-wirrwirrleni ko wor drra pian ren nga puloli puon. Ko poro drra sete ñiseser, ko Atua sete mia-telasi tweni

nololien se jinibb.

Kristo elai mauren sen, ko drran owlu nga ãilai tweni nololien se jinibb.

²³ Nanu nen nir, erpe devji nen, arloli rrongrrongvie nanu ne melrin nir. Ko drra nanu rrum san puwlu ko wor suri nga puloli parwokwok. Ko nanu mawos ma nga marto renge melrin armerreni sulsulen nga ñiterter kele ko wor san nga puloli nir parwokwok. ²⁴ Ko Kristo sete ean loloim renge lat nga muon lenglengen ngok nga jinibb kobbong marsusture nga mirpe marrongrrongvie kobbong, ejki. Ean mawos renge melrin weretunen ko otur renge no Atua. Ko evan nga ãila se kerr. ²⁵ Ko erpok, batu jinibb sulsulen ok-lai drra nanu rrum nir evesan renge sia jikle nga mian renge lat nga muon lenglengen ngok. Ko Kristo sete ololi lululweni erpe nir ngok, ejki. Ololi evesan kobbong. ²⁶ Suri poro ni pok-loli ãirpok, ko kami kamrrormi ni pok-rrul lululwi ko pa renge nai pelaot? Pok-runge ãisij renge niben daron pilep, etipatun re daron nga iel ngatan ñitipatun, mivini mijpari lelingenok? Ko ejki, sete erpok. Evini vesansan rres kobbong nga pivinvini ore nanu jikle nir ne daron nga womu. Ko errmali nga ñilai mauren sen nga ãilai tweni nololien se jinibb.

²⁷ Ko Atua owngani pa sel se jinibb jikle nir, owra jinibb pimij pivesan kobbong, ko vitunen ko Atua pia-wera suri lat nga puto suri tevi vajin. ²⁸ Ko renge iok, Kristo elai mauren sen evesan rres kobbong nga ãilai tweni nololien se delung. Ko pia-rremali luwi kele, ngok erpe pivi varwen ko vajin, sete nga ãitlasi tweni nololien se jinibb. Ko evi nga piwilwil se nir nga marok-teravi.

¹ Nale nesereien se Moses owra rrongrongvi bbong nanu nga marto ko renge melrin, ko sete arivi nanu nen mawos nir; ko sete osorsan p̄elak tevir, namol ner kobbong. Ko mian ko nanu mawos nen nir para-pelari ko. Tetajer renge sia jikle, jinibb sulsulen arok-revji nanu rrum nir renge murrun ngok ko pa, nga p̄ilai tweni nololien se jinibb. Arp̄elak malume, ejpari lelingen ngel, ko ejki mun. Suri nale nesereien se Moses nga m̄imajing renge sel ngok sete orongwose puloli jinibb nga marwera parini ji Atua parmomsawos p̄irres. ² Ko nir nga marok-loli sulsulen van ji Atua sete arwokwok erres renge nololien ser. Poro parwokwok, ko setemun parunge nanu san purrowsir, ko sulsulen ser pusuw ko vajin. Ko sete erpok. ³ Sia jikle, arp̄elak malum, ko sulsulen nir nga marloli arviseni lweni bbong tevi nir, nololien nga nir marok-loli. ⁴ Suri drra buluk rreknga nanani sete orongwose p̄irrawe tweni rragrag nololien se jinibb.

⁵ Ko renge iok, tuwi pa, daron nga Kristo muwra pivini iel ngatan, owrai tevi Atua owra 'Nik sete kumrreni sulsulen ko merrenien nga marok-lai tevim, ko kula ma nibek tevik. ⁶ Nanu nga marsulir van ko marnivniv nawon, ko merrenien nga puloli jinibb puwokwok renge nololien, setemun kuir renger. ⁷ Ko nutur mera ko nuwrai lilane tevi Atua nuwra 'O Atua, nuir nga bololi marongen som, erpe maruli pa renge Naul On.' ⁸ Womu jer Kristo owra 'Nik sete kumrreni nga jinibb parok-revji nanu rrum ko parok-lai merrenien tevim. Sete kumrreni parevji nanu rrum ko parloli sulsulen nga p̄ilai tweni nololien ser. Sete kurnge erres renge murrun ngok.' Ko murrun nga marok-loli ngok osorsan bbong tevi nga nale nesereien se Moses muwrai. ⁹ Ko mian ko Kristo owra 'Atua, numarong le vajin nga bean bololi marongen som.' Renge iok, rramlesi sel nga womu ne sulsulsen tweni nololien, Atua ewirr

tweni; ko nga vitunen ma, elai ko otori. ¹⁰ Renge sel nga mimerr ngok ko vajin, Iesu Kristo ololi erpe marongen se Atua muwrai, nga m̃ilai niben erpe sulsulen mivesan kobbong nga sete mia-loli vesan kele. Ko suri muloli mirpok, Atua ololi rramwokwok ko rramon erres renge nololien se kerr.

Sulsulen se Iesu puto tuwi ngok vini

¹¹ Nabong jijle jinibb sulsulen se m̃eri Isrel arok-loli majingen ser nga marevji nanu rrum nir nga p̃itlasi tweni nololien se jinibb. Ko murrun ngok sete orongwose p̃itlasi tweni rragrrag nololien se jinibb. ¹² Ko Kristo ma elai ni lweni niben nga p̃ilai tweni nololien se jinibb nir. Ololi vesansan kobbong, renge mijen sen, ko evter nga p̃itlasi tweni ko pa nololien se jinibb nir pijpari tuwi ngok vini. Ko vitunen ko ean esakel vajin tevi Atua vajin renge nevren rres. ¹³ Ko Iesu p̃isakel iok pian pijpari nga Atua puloli devje nuval sen parlik ngatan pirpe boriti, ko Iesu pibbötbböt rer. ¹⁴ Daron nga Kristo mimij vesan bbong nga p̃itlasi tweni nololien se jinibb nir, ko ololi kele nir aron ko pa, ko arivi jinibb sen. Ko armomsawos erres jijle, ko parlik vajin pirpok pian pijpari tuwi ngok vini.

¹⁵ Ko Neṃin On kele ok-werai lilane nanu ngok nir tevi kerr. Womujnen owra ¹⁶ ‘Ngel evi rijrijen nga b̃elai tevi m̃eri Isrel nir renge daron nga pia-vini. Bevisviseni nir renge nale nesesreien suk, ko belngi lilane nale nesesreien suk renge nolor. ¹⁷ Ko setemun mea-rrorrm̃i nololien ser tevi sev nga marsij nga marok-loli.’ ¹⁸ Daron nga Atua m̃itlasi tweni nololien se nir mirpok, sel san ejki kele mun nga jinibb purrorrm̃i nga parlai kele wor merrenien van ji Atua nga p̃ilai tweni kele nololien ser, ejki.

Erres nga rrapruj mori Atua

¹⁹ Tasik ko jojik nir, suri drra Iesu Kristo ololi rramwokwok pa osuw, rramrongwose rrapan loloim ko vajin renge lat nga muon lenglengen ngok, nga sete rrammetutu rragrrag. ²⁰ Iesu etasi pa sel nga mimerr san osuw. Sel ne mauren ngok elik rrerrsi kalik nga tuwi murrul ore lat nga muon lenglengen ngok, niko evi nga mimij suri. ²¹ Ngok rramtor sweri vajin batu jinibb sulsulen nga m̃irres nga pok-metmet vajin jinibb se Atua nir. ²² Ko niko erres rrapini mori ji Atua, nga norrorrmien se kerr puwokwok ko nosurien se kerr p̃iterter. Drra Iesu Kristo errawe vaseni nolo kerr arwokwok, ko nibe kerr kele arlalos pa renge nuwi nga muwokwok. ²³ Erres nga rraplingi norrorrmien se kerr puto p̃iterter renge Atua, suri ewretun rramrongwose rraposuri Atua nga ni puloli rijrijen sen nir pia-rremali. ²⁴ Ko erres nga rrapok-lai se lululweni kerr nga puloli rrap̃ir nga rrapmerreni sele kerr nir renge murrun nga m̃irres p̃elak. ²⁵ Sete erres nga rraplingi kurtweni sel nga rramok-korti lat sansan, pirpe kerr sopor marloli pa musuw. Tetajer ko wor rrapkorti renge jiljilweren, puloli norrorrmien se kerr pivini p̃iterter kele wor. Suri daron nga Numal se kerr pia-wera sesesre lat nga puto suri tevi jinibb e nir oto mori pa.

Sete rrapok-loli kele nololien

²⁶ Ko poro kerr nga rramtor sweri nale weretunen pa osuw, rraptur mera ko rrapok-loli kele nololien, ngok, sel san ejki rres mun nga rraprevji kele nanu san nga p̃ilai tweni nololien se kerr. ²⁷ Sel sansan kobbong oto, nga rrapmetutu temijpal Atua rengen, evi nga putor vitrangi kerr, ko rrapmetutu nabb ngok nga m̃iterter lenglengen nga Atua pusli devje nuval sen nir ren. ²⁸ Renge nale nesesreien se Moses tuwi, poro jinibb san otor otvi nale nesesreien nen san, ko jinibb eru rrek itul orwera nga

ewretun ñnernen muloli, ko osuw ko, partor pini ñnernen ko suri. ²⁹ Poro parloli pirpok renge jinibb nga mutor otvi nale neseseien se Moses, ko pirpese renge jinibb nga mungasi natu Atua? Atua putor vitrangi ni pilep suri. Erpe olokloksi drra nga muon renge sel nga mimerr nga muloli muwokwok pa renge no Atua, ko Atua pulolarsie pilep suri. ³⁰ Suri Atua ko owra 'Bekle lweni nanu nga ñisij nga marloli.' Ko owra kele 'Atua ñiwer sesesre lat nga puto suri tevi jinibb sen nir.' ³¹ Ngok evi nanu nga rrapmetutue pilep san, poro rrapwera rrapwolu asi ji Atua, ko Atua purrul totkoni kerr, ko pivrrivrrali kerr. Suri Atua emaur, ko derteren sen elep.

³² Erres ma kaprrormi nanu ngok nir nga kamoklesir tuwi, daron nga moron se Atua mia-rremali ji kami. Ewretun kamrunge esij suri nanu elep nga marterter, ko nolo kami sete evitan. ³³ Daron sapon jinibb arij esij tevi kami renge no jinibb nir, ko arloli esij kele tevi kami. Ko daron sapon jinibb arok-loli esij tevi kami sopor renge no kami, ko kami sete kammetutu, kamtur eterter lat sansan. ³⁴ Kamkorti tevi nir nga marlik renge naim ne nekaien renge norongen nga ñisij ser; ko daron nga jinibb marlai luwe joro kami ko sete kamrunge esij suri, norrrormien se kami erres bbong, suri kamrongwose nga joro kami ñinij san oto metmet nga ñirres kele wor, nga sete mia-jijki nabong san. ³⁵ Ko kaprrul totkoni ko pa norrrormien se kami ñiterter pirpok, suri nowlin nga kapa-lesi elep nga elep temijpal. ³⁶ Ko kami kaploli nolo kami pipriv, ko kaploli nanu nga Atua mimrreni, puloli kaplai sev nga nale se Atua muwra kaplai. ³⁷ Ngok pirpe nale san nga muto renge Naul On nga muwra 'Beblen kele ma, ko si nga muwra pia-vini, ñirrmali ko. Sete mia-lolola. ³⁸ Renge daron ngok, jinibb suk nga marmomsawos ko marosurik, para-maur. Ko poro nir san ñirieni lweni kele, ko Atua

sete mia-ir rengen.’ ³⁹ Ko kerr ngel sete rramivi jinibb nga rraprieni kerr ko rrapluwi van rrapjijki kele, ejki. Rramivi ma jinibb nga rramosuri Atua, ko ni pia-lai mauren tevi kerr.

11

Jinibb nga mimrreni pivini ji Atua, nosurien sen puto wore ko

¹ Sev ko evi nosurien? Nosurien erpe nga rramrong-wose erres nga rraplai ko wor sev nga rramlingi nolo kerr renger. Ko nosurien erpe nga rramrongwose erres suri nanu nga sete rramleslesir. ² B̃irterawarreng se kerr ne tuwi nir arlingi nosurien ser eterter renge Atua erpok, niko muloli Atua m̃ir suri nir. ³ Murr̃un ne nosurien kobbong ololi rramlesi wose nga ewretun, nale se Atua kobbong ololi nanu jijle ne iel ngatan marremali. Atua sete emajing tevi nanu san, ko ololi ma nanu jijle arpelari nga lelingenok rramlesir.

⁴ Ko erres nga rrapr̃orrmi kele van re b̃irtera ne tuwi nir. Womunen, rrapr̃orrmi luwe Apel. Renge ni nosurien sen, ko ololi merrenien nga m̃irres p̃elak van ji Atua, easi Ken. Ko suri Epel osuri Atua, ko niko Atua muloli mumomsawos. Atua eir renge sulsulen se Epel. Ko Epel ngok emij pa, ko murr̃un ne nosurien sen ngok oto malum nga p̃ilai norr̃ormien tevi kerr.

⁵ San kele evi b̃irtera Inok. Elñgi nosurien sen eterter renge Atua; ko niben sete emij, ko Atua elai tweni ni iel ngatan van mare e nga setemun arlesi kele. Ko Naul On owra ‘Daron nga Inok m̃ilik iel ngatan, ko evi jinibb nga m̃irres’, ko niko Atua m̃ir suri ko vitunen m̃ilai lweni van mare e. ⁶ Ko ewretun lenglengen nga poro nosurien sete puto renge kerr, ko Atua sete mia-ir suri kerr. Si nga mimrreni pivini mori ji Atua ko purongwose Atua renge

mauren sen, puosuri ko wor ðiterter nga ewretun Atua elik pa, ko puloli þirres þelak tevi nir nga marok-pej ni eterter.

⁷ Ko nir san kele evi þirtera Noa. Evi nosurien kele ko nga Noa osuri sev nga Atua muwra womue, nga setewor jinibb san ðilesi. Ko emajing drrav nga milep nga piwilwil se metka sen nir rengen. Ngok erpe Noa ewer lokloksi jinibb jijle nir nga marlik iel ngatan re daron nen, lat nga puto suri tevir. Ko Atua vajin owra nga Noa omomsawos erres suri nosurien sen ngok.

⁸ Ko evi nosurien ngok kele nga muto ji þirtera Epram nga muloli daron nga Atua miveruse nga pian renge vanu ðinij, ko evan. Atua ololi pa nale rijrijen tevi nga pia-lai lat nen tevi ni, ko Epram elinglingi sisen nga pian lat nen. Daron nga ðilinglingi sisen, ko setewor orongwose lat nen oto ngabe; ⁹ ko suri osuri Atua, niko ean, ko elik ren. Ko elik iok erpe jinibb neturvitan kobbong, ni nuru Aesak ko Jekop, nga Atua ðilai rijrijen ngok tevir. Nir sete armajing naim; armajing devji kobbong, arlik toto rer. ¹⁰ Epram elik erpok suri etriv tweni ngaim san nga Atua ðimajinge ko pia-susture, nga puto tuwi ngok vini.

¹¹ Epram evi pa þirtera, etra þelak pa, setemun orongwos natun putoe. Ko Sera kele eñer. Ko suri Epram osuri Atua, niko Atua elai bipi san tevi nuru nga Sera muwosi. Epram osuri rijrijen se Atua nga muloli tuwi, mian ko errmali vajin. ¹² Ko suri nanu ngok, Epram nga ðitra lenglengen ko otomori pimij, ko metka sen ma nir nga vitunen elep nga elep temijpal erpe moju nga renge melrin mare, ko erpe kele deþinan nga ngalu.

¹³ Jinibb ngok nir arosuri Atua, ko mian ko armij, ko setemun arlai sev nga Atua ðirijrije þilai tevir. Arlesi ma nanu ngok nir, ko erpe arto ngasu lengleng malume nir; ko arir ma nga marlesir. Ko arwerai tweni limjer nga arlik

iel ngatan arirpe jinibb neturvitan kobbong. Iel ngatan sete evi siser mawos. ¹⁴ Ko daron nga jinibb marok-rij mirpok, oto limjer nga arok-pej lat kele san nga mivi siser mawos. ¹⁵ Ko norrormien ser sete oto renge lat nga marivel e vini. Poro parrormi ko rrek parluwi ko, ko ejki. ¹⁶ Nir ngok armerreni siser m̄inij kele san, nga lat nen evi melrin kobbong. Renge iok ko, Atua sete emanune te nga nir marok-werai nga evi Atua ser, suri ololi pa ngaim ser san oto metmet osuw.

¹⁷ Ko rramlesi kele Epram nosurien sen re nanu san kele, ni le: Aesak evi m̄er nga Atua m̄irijije p̄ilai tevi Epram. Ko elai pa tevi, nga mivi natun sansan bbölböl. Ko daron nga vajin Atua owra purrowrrowe Epram, ko Epram emarong bbonge nga p̄ilai natun Aesak tevi Atua. ¹⁸ Atua owrai tweni womu pae tevi Epram owra ‘Renge Aesak ngok, metka som pilep lenglengen nga parrul totkoni nisem.’ ¹⁹ Epram orrormi mian ko owra “O, rreknga Atua puloli pimaaur luwi kele renge mijen”, ko niko emarong nga putor pini pirpe nga Atua muwrai. Ko erpe pirpe otomori pirpok, nga Atua muloli mimaaur luwi re mijen, suri otomori jer Aesak pimij.

²⁰ Mian ko suri Aesak muosuri Atua, niko Atua erij erres suri natun nuru Jekop ko Esao nga nanu nga parres nir parremali ji nuru. ²¹ Ko Jekop osuri Atua, niko ololi daron nga mutomori pimij, ko emajil renge nejipip sen ko otot van ji Atua, ko erij erres suri mebbun nuru nga morivi natu Josep.

²² Ko Josep kele osuri Atua, niko ololi daron nga mutomori pimij e, ejilwer suri daron nga m̄eri Isrel nir parivel lingi ljip. Ko owra tweni ngarre tevir nga para-wosi lweni niben.

²³ Ko suri nosurien nga tata ko tasu se Moses morosuri Atua rengen, niko daron nga Moses m̄iak e, ko morsilveni

mian mijpari navöl itul ñiasi. Orlesi nga mivi bipi nga ñirres þelak, ko sete ormetutu nga portor otvi nale se Pero, batu numal ne Ijip.

²⁴ Ko suri Moses kele osuri Atua, niko ololi daron nga milep vajin ko sete emrreni jinibb parok-wera ni evi mebbu Pero ko tasu sen e Pero natun nesevin. ²⁵ Orrormi erres nga pian pukorti tevi jinibb se Atua nir nga marunge ñisij, easi nga pukorti tevi nir nga marok-loli nololien nga neiren nen puto beblen kobbong, pian ko pijijki. ²⁶ Ko owrai, poro parmen kerajik suri Mesaea nga Atua pia-koni vini, ko sete inu mea-manune. Bea-runge þirres kele ma þiasi nga nurongwos bornge renge nijor nir nga marres ne Ijip. Ko elngi meten oto eterter renge nowlin nga pia-tor sweri vitu.

²⁷ Ko suri Moses osuri Atua, ololi sete emtutu numal Pero nga mulolarsi, ko evel lingi Ijip. Ewretun jinibb sete orongwos þilesi Atua, ko Moses evijuri ma sel nga Atua muwra pivijuri, etajer erpe ñilesi meten e, ko omusus þirieni lweni. ²⁸ Renge nosurien sen tevi Atua, ololi etipatun renge murrun ne nanen ne asien. Owrai tevi ñeri Isrel nir nga parperten drra sipsip nir renge metali ne naim ser. Parloli pirpok nga anglo nga Atua mukoni vini nga pivevji ñeri Ijip natur norman nga womunen nir, sete pivevji natu ñeri Isrel nir.

²⁹ Ko suri ñeri Isrel kele nir arosuri Atua, ololi dis ngok nga marwera dis nga musongsong emes evi dan, ko arivel otvi vajin. Ko daron nga ñeri Ijip nir marini vajin nga paroþi surir, ko dis devjen korti orlulngoni lweni vini, ko orwoj orer.

³⁰ Ko evi nosurien kobbong nga muloli nawot nga milep nga ngaim nga Jeriko mivitan daron nga ñeri Isrel nir marivel rrale vabut. ³¹ Ko Reap evi nesevin ne sel san, ko suri nosurien sen kobbong, ololi ñeri Isrel ngok nuru morini re naim sen. Iok ololi ñeri Isrel nir sete arevji

nesevin nen daron nga marevji jinibb ne ie nir nga sete marosuri Atua.

³² Ko sete inu mea-tajer. Sete daron oto nga ñejilwere nale se Kition, Barak, Samson, Jepta, Devet, Samuel ko propet kele nir. ³³ Ko suri arosuri Atua, ololi armajinge nanu elep. Lartul ngok nir artekai ñmeri Isrel nir aran arval tevi ñmeri ñminij nir, mian ko arevjir. Arloli murrun nga mumomsawos, ko arlai nanu nga Atua ñmirijrije nga ñilai tevir. Daron sapon artur ore nanu rrum ngok laeon nga sete orongwos ñiajir. ³⁴ Daron sapon arvisi pini nabb nga ñmin temijpal, ko daron sapon arwolu asi renge jinibb nga marwera parevjir renge nesip ne nuval. Nir ngok derteren ser ejkie, ko Atua elai derteren tevir nga muloli marterter nga marevji jinibb nuval ne vanu ñminij nir. ³⁵ Ko nesevin sopor arosuri Atua, ko Atua ololi natur nir armaur luwi kele renge mijen. Ko nir sopor, devje nuval ser arrul totonir, ko artorrlair, ko arwerai tevir 'Poro nga kaplingi kurtweni nosurien se kami renge Atua, ko ngok orongwos kapiel sisarow.' Ko armusus, suri arrorrmu eterter nga Atua puloli nir para-maur luwi kele renge mauren san nga ñirres kele wor. ³⁶ Jinibb sopor nga marosuri Atua, arok-men keraji lokloksir ko arvirralir. Ko nir sopor, arkai totkonir ko arlingir van renge naim ne nekaien. ³⁷ Nir sopor, artuw pinpinir. Nir sopor, arvarre otvir, morrlor eru e, armij. Nir sopor, arsari pinir e nesip nuval. Ko nir sopor kele nen arivel nawon erpok, ko aruri sunsun nga marsij bbong nga marloli renge nevlul sipsip tevi nevlul nanani. Joror ejkie, ko jinibb arojir ko arloli esij tevir. ³⁸ Nir arivi jinibb nga marres ñelak, ko iel ngatan sete erres evttere nir. Arivel sarrsarr van renge lolo merwer e nir, ko renge botwen e nir, ko armatur renge nolo ñbereng ko renge lolo bbulwil ne dan nir.

³⁹ Suri nosurien ser nga marosuri Atua rengen, elai nais

nga ñirres tevir arwajie nga sete orongwos pijijki nabong sapon.

Ko setewor arlai sev nga Atua ñirijrije tevir nga pilai tevir. ⁴⁰ Suri Atua ololi pa norrorrmien sen san oto metmet kele osuw se kerr, nga ñirres asi. Renge norrorrmien sen ngok, emrreni pukortoni nir tevi kerr nga rrapivi sansane ko rrapmomsawos ñirres.

12

Atua Tata se kerr

¹ Ko delung elep nga marlik rrале kerr, ko marokmeteni kerr. Niko rraplingi kurtweni nanu nga marok-to ore kerr ko nololien nga marrul totkoni kerr, ko rraploli norrorrmien se kerr ñiterter nga rrapwolu renge sel nga muto renge no kerr. ² Ko tetajer rrapok-meteni Iesu. Nosurien se kerr arto ñetpeti renge ni, etipatun renge bongsin, ko ean osuwsuw renge bongsin. Daron nga ñilngi non mawos nai pelaot nga pimij ren, sete elngi tweni sel sen, ejki. Renge iok, orongwose nga neiren nga milep san oto metmet terai, ololi setemun orrorrmi nai pelaot nga mivi manunen nga milep, ko emawose ko pa van. Ko lelingen esakel vajin tevi Atua renge nevren rres renge nai seksakel sen renge melrin.

³ Erres nga kaprorrmi wor daron nga martertter nga Iesu moklesir, nga jinibb nga marsij martur imare ko marungasi ni milep. Ko ngok puloli nosurien se kami puto ñiterter nga sete kaplingi kurtweni. ⁴ Ko renge balpalen nga kamok-tur tere nololien nga marini nir, setewor kami san emij esre.

⁵ Rrek kammali pae nale ngok nga pususi norrorrmien se kami van mare, nga muto renge Naul On, nga Atua ñirije tevi kami mirpe natun mawos nir, muwra 'Natuk, inu nuvi Numal; ko daron nga ñevrrali nik, kuprongwose

nga nuvisvisenim ko. Ko daron nga ñerij ñiterter tevim, ko sete nolom ñisij nga norrorrmien som pivitan. ⁶ Nuvi Numal Atua, ko nurongwose bololi lilane nir nga mem-rreni lenglengen nir, ko ñete nir nga meveruse marivi natuk.’ ⁷ Ko nanu totoklai nga marloli rramrunge ñisij renge nibe kerr ngok arirpe Atua mokete kerr. Murrun nga Atua muloli tevi kerr ngok eviseni nga rramivi natun. Setewor bipi san elik nawon nga tata sen sete erij tevi, rreknga evrrali. ⁸ Ko poro Atua sete pok-loli murrun ngok nir tevi kami pirpe nga mok-loli tevi natun jijle nir, ko ngok eviseni nga sete kamivi natun, ko kamivi bipi ne sel kobbong nir. ⁹ Renge murrun se kerr jinibb, tata se kerr arvirrali kerr, ko rramosuri bbong nir. Ko erpese renge tata se kerr nga ñilik renge melrin? Rraposuri ko wor ñiasi tata se kerr ne iel ngatan, puloli rraplai mauren e. ¹⁰ Daron nga tata se kerr marvirrali kerr, ko arvirrali kerr beblen kobbong, re norongwosien beblen nga muto jir. Ko Atua okvirrali kerr nga puloli lilane kerr nga rrapon ñirres. ¹¹ Rramrongwose pae nga poro Atua pivrrali jinibb san, ko ñernen purnge ñisij. Ko vitunen, nir nga Atua mivrralir nga puloli parmomsawos arongwos parlesi wenen nga ñirres; parlesi mauren nga mumolmol ko mumomsawos ñirres renge no Atua.

¹² Ko iok, kapsusi nevre kami nga marmijmij van mare, ko kaploli bau ñela kami nga marok-ñimarring parini parterter luwi kele. ¹³ Kapok-ivel suri bbong sel nga ñirres, ko poro bau ñela kami ñisij, ko orongwose pivini ñirres luwi kele kobbong.

Kapmetmet ñirres

¹⁴ Kapkorti ko wor tevi jinibb nir renge mauren nga mumolmol ñirres. Tetajer kaploli mauren se kami puon ñirres; poro pijki ko sete kama-lesi Numal se kerr nabong

san. ¹⁵ Kapmetmet ãirres nga kami san tirieni lweni ko tian ngasu renge Atua ngok nga mok-wilwil se kerr renge nalol sen nga ãirres. Kapmetmet nga sete kami san pirpe duru nai ngok nga raon mimelmel, ko daron nga jinibb marurroi ko armesi e, ko olokloksi delung elep. ¹⁶ Ko kapmetmet ãirres nga sete kami san pirpe Esao, nga mauren sen sete omomsawos nga sete orongwose purrorrmi kele Atua. Suri ni evi ãerwomu, ko joron nga moro ãilai erpe ãerwomu, ko ekle lweni nir ãetãpeti e nanen sansan bbong. ¹⁷ Ko vitunen, erpe kamrongwos pae, ko orrorrmi lweni nanu ngok nir; mian ko owra ãirieni lweni kele, ko ejki mun. Otor jabble pa. Ko eting lenglengen vajin. Murrun nga muloli womue oto ore sel sen.

Sel nga ãitra ko sel nga mimerr

¹⁸ Nanu nga kamini renger ngel sete erpe nanu nga ãeri Isrel nir maran renger tuwi, ko sete arirpe nanu ne iel ngatan nga kamrongwose kaprunge nir renge nibe kami. Meri Isrel ngok nir aran renge botwen ngok nga marveruse Sinae. Iok, nabb okin rengen, ko nat kele emalik elep ko emalik ore nanu jijle nir; ko ling kele owuw elep. ¹⁹ Ko renge iok, davö nga milep san eting, ko ãeri Isrel nir arunge nga Atua okrij tevir. Daron nga marunge drrelan, ko arungoni eterter, arwera setemun armerreni parunge nale ngok kele. ²⁰ Suri aririr elep daron nga marunge nale ngok nga muwra ‘Poro jinibb san rrek nanu rrum san pijpari botwen ngok, ko kami kaptuwe pini ko wor.’ ²¹ Daron nga Moses ãilesi nanu ngok nir, ko ni kele ornge esij elep, mian ko owra ‘Inu nuririr ko numtutu elep suri.’

²² Ko kami kamjiekie nanu ngok nir. Suri kamini renge botwen ngok nga marveruse Saeon nga mivi ngaim nga milep se Atua nga mimaur. Ngok Jerusalem nga mimerr

nga muto mare renge melrin, nga anglo elep nga elep arlik ren ko arir tetajer. ²³ Ko kamini re gortien se jinibb se Atua nga marirpe m̄erwomu se Atua nir nga marir tetajer, ko nga niser marto pa renge melrin musuw. Kamini ji Atua, nga p̄iwer sesesre lat nga puto suri tevi jinibb j̄ijle, ko kamini ji neñi jinibb nir nga Atua mulolir marmomsawos m̄irres. ²⁴ Kamini ji Iesu nga ni evi jinibb nga mususture sel nga mimerr ngok se Atua, nga drran puloli kapwokwok, erpe owrai tweni nanu nga m̄irres kele wor easi nanu nga drra Epel muwrai. ²⁵ Ko ngok, kapmetmet nga sete kapsir dure kami tevi si nga mokrij tevi kami ngok. Nir nga tuwi nga marmusus parunge drrela si nga muwrai tweni nale ngok vini iel ngatan sete mara-wolu asi. Ko poro kerr sete rraprunge nale ngok se Atua nga mivel renge melrin vini nga puwni kerr, ko rrapasi p̄irpese ko?

²⁶ Tuwi pa Atua ololi dan eririr. Ko lelingenok elai vajin nale rijrijen sen tevi kerr owra ‘Bololi iel ngatan p̄iririr kele pivesan. Ko sete dan kis ko tevi melrin kele, nuru korti poririr.’ ²⁷ Nale ngok nga Atua muwrai nga muwra ‘Vesan kele wor’, eviseni erres nga Atua os̄pe suri nanu j̄ijle nga m̄ilngi iel ngatan. Ni puloli nanu j̄ijle ngok paririr, ko p̄ila twenir vajin. Ko sev nga sete marongwose paririr parjipon jer.

²⁸ Ko renge iok, erres nga rrapwera i erres temijpal wor tevi Atua nga mivi Numal se kerr ko miverus kerr rramini re batun vanu san nga sete orongwos p̄iririr. Erres nga rrapsturövi ni renge murrun nga p̄ir rengen, ko rraptori ni puon ko rrapmetutu wore ko. ²⁹ Suri ewretun, Atua se kerr osorsan tevi merre nabb nga muroror lenglengen san nga murongwose pusli nanu totoklai nir pianan ko parjijki p̄etp̄eti.

13

Murrun momsawos se Kalesia

¹ Kami kapmerrmerreni ko wor kami pirpe kamivi niaken woswos. ² Ko kapok-metmet tetajer nga kaptekai neturvitan vini re naim se kami. Kamrongwose nga jinibb sopor ne tuwi arloli murrun ngok, ko vitunen vajin artaol nga marteka anglo vini loloim re naim ser. ³ Kaprrormi nir nga marlik renge naim ne nekaien pirpe nga kami kamlik tevir renge naim ne nekaien. Ko kaprrormi nir nga marunge misij renge niber pirpe nga kami kele kamrunge esij tevir.

⁴ Totkoien evi nanu san nga kaprrormi pilep suri. Norman pilik tevi ko wor nesen sen mawos, ko nesevin pilik tevi ko wor diwen sen mawos. Atua pivrrali norman melakel nga mututur nawon malum, ko nesen melakel nga mututur nawon malum, poro pormatur kokorti. Ko pivrrali kele norman nga mimatur tevi nesevin nga sete mivi nesen sen, ko pivrrali kele nesevin nga mimatur tevi norman nga sete mivi diwen sen.

⁵ Sete erres nga kaploli murrun nga kapmerreni pelake nevöt. Poro joro kami pilep rreknga joro kami puwelili, ko kaprunge pirres ko wor, suri Atua owrai pa osuw owra 'Sete mea-linglingim kuma-san, ko sete mea-linglingim nabong san.' ⁶ Ko erpok, rramrongwose rraploli norrrormien se kerr piterter nga rrapwera 'Sete mea-metutu, suri Numal Atua ok-wilwil se inu. Ko si vajin orongwos pulokloksik?'

⁷ Ko sete kapmalie nir ngok nga tuwi nga marwowomue kami, nga marlai nale se Atua vini ji kami. Kaprrormi ta murrun ser, mauren ser, ko mijen ser erpese, ko kapvijuri vajin murrun ne nosurien ser.

⁸ Iesu Kristo sete orongwose pirieni kele. Osorsan rres kobbong. Murrun osorsan kobbong, etipatun tuwi pa,

evini ejpari lelingenok, ko pianan sete orongwose pusuw nabong sopon. ⁹Ko sete kaploli nale ne murrun lele parini parevei tweni kami renge murrun nga mumomsawos. Rrapkulu ko wor van ji Atua nga piwilwil se kerr renge nalol nga ñirres sen, puloli rrapterter. Ko sete erres nga rrapvijuri nale se nir nga marok-vile nanen sopor. Murru sel ngok nir sete arwilwil rragrrag se jinibb nga marvijurir, ejki.

¹⁰ Lat ne sulsulen se kerr oto, ko jinibb sulsulen se ñeri Isrel nga marok-loli majingen ser renge Naim On ser sete arongwose parla nanen ser renge lat ne sulsulen se kerr. ¹¹ Ko batu jinibb sulsulen, daron nga mirevji nanu rrum ko elai drran van lat nga muon lenglengen, ko elai van ji Atua nga ñilai tweni nololien se jinibb nir. Ko vitunen arlai nibe nanu rrum ngok nir van, arwirrer vare re ngaim ko arsulir. ¹² Ko renge iok, Iesu kele eivare renge ngaim ngok, ko ornge esij lenglengen renge niben. Ko suri mijen sen ko drran nga murongwose puloli jinibb parwokwok renge nololien ser, ko orongwose parini partur vajin renge no Atua. ¹³ Ko kerr kele, rraploli ko wor pirpok nga rrapan rrapkorti tevi ni vare re ngaim, ko rrapir kobbong daron nga jinibb parungasi kerr. ¹⁴ Renge iel ngatan, ngaim woswos se kerr san ejki nga puto tetajer. Ejki rres. Rramok-pej ngaim woswos se kerr nga piarremali daron sopon. ¹⁵ Renge iok, kerr rrapkorti ko wor tevi Iesu ngok nga tetajer rrapsumsi nise Atua van mare. Murrun nga mirpok erpe nga rramok-revji nanu rrum nga rramlai tevi. Suri tetajer daron nga rramok-werai tweni tevi jinibb nir nga Iesu evi Numal, iok erpe nga rramlai merrenien tevi Atua. ¹⁶ Ko kaploli murrun nga marres nir ko kapok-wilwil lululweni se kami tetajer, suri murrun ngok nir kele arirpe nga kele kamok-revji nanu rrum nir nga kaplai tevi Atua, nga ni ñir lenglengen ren.

¹⁷ Kaposuri ko wor nir nga marok-wowomue kami, ko marivi burtur se kami, ko kaposuri nale ser. Nir erpe arok-metmete mauren ne kalesia se kami ko, nga sete marongwos parmosi. Ko nir parwerai tweni ko wor tevi Atua erpese nga martori majingen ngok. Poro kaposurir, ko nir parir nga parloli majingen ser ãirres. Ko poro sete kaposurir, ko sete mara-ir re majingen ser, ko murrun ngok sete mia-wilwil rragrag se kami.

¹⁸ Ko kami kapok-tajer ko wor nga kaplot suri kem. Sete namrunge erpe norrrormien se kem erpe ãirij lokloksi kem, ko namrunge bbong erres, suri nammerreni nga tetajer nabloli ãirres kobbong. ¹⁹ Re iok ko ololi numrreni lenglengen wor nga kaplot van ji Atua ko kapngoni tevi ãiterter kele wor nga inu borongwos bea-luwi kele vinuk ji kami pingavil.

Bongsi nale

²⁰⁻²¹ Ngel evi loten suk, nga Atua nga mivi batu demat ãilai nanu jijle nga nevre kami mumrrol ren tevi kami, puloli kapviter nga kapmajing sev nga mimrreni. Iesu nga mivi Numal se kerr emij ko drran eseser nga pususture sel ngok se Atua nga sete mia-vitan nabong sapon. Ko Atua ololi emaur luwi rengen mijen. Ko suri drran nga ãiseser, Atua ololi evi jinibb nga ãiasi jer nga pimetmete sipsip sen nir. Ko ngel evi loten suk, nga Atua puloli kerr nga rramkorti tevi Iesu Kristo, rraploli pirpe nga ni mimrreni. Ko rrapsumsi nise Kristo pian mare kele wor pijpari tuwi ngok vini. Pirpok ko.

²² Tasik ko jojik nir, kaploli norrrormien se kami pipriv, ko kapmurronge nale suk nir ãirres. Nale ngok arivi nga parjile norrrormien se kami, ko naul nga moli ngel sete epriv ãelak.

²³ Ko numrreni bowrai tevi kami nga tasi kerr ngok Timoti, arlai tweni pa renge naim ne nekaien. Ko poro piplari pingavil, ko pia-pitevi suri inu re daron nga beavinuk belesi kami e.

²⁴ Kapwera erres suk tevi nir nga marivi burtur se kami, ko tevi kele kalesia jijle nir re sise kami. Ko kalesia nir ne Itali nir arwera erres kele tevi kami. ²⁵ Ngel evi loten suk, nga nalol nga m̃irres se Atua pipitevi kami jijle.

Naul On Nga Mimerr Uripiv

The New Testament in the Uripiv language of Vanuatu

copyright © 1996 Wycliffe Bible Translators

Language: Uripiv (Uripiv-Wala-Rano-Atchin)

Dialect: Uripiv

Translation by: WBT

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-03-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 27 May 2022 from source files dated 31 Mar 2022

96303ce7-aa0a-513c-862d-415957a542e1